

Huvudman

Praktiska Utbildning AB

Organisationsnummer: 556478-1606

epost@praktiska.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Praktiska Gymnasiet Bromma i Stockholms kommun; nu fråga om uppföljning av vitesbeslut den 29 april 2025

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet. Skolinspektionen vill dock erinra om att det i beslutet den 29 april 2025 konstaterades att bristerna utgjorde ett allvarligt missförhållande. Detta innebär att frågan om återkallelse kan aktualiseras om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från den 29 april 2025.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde våren 2025 en tillsyn av Praktiska Gymnasiet Bromma i Stockholms kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande arbetsplatsförlagt lärande (apl) och undervisning under ledning av lärare.

Skolinspektionen beslutade den 29 april 2025 att förelägga Praktiska Utbildning AB att vid vite om 8 500 000 kronor senast den 12 september 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande arbetsplatsförlagt lärande. Skolinspektionen bedömde vidare att bristerna utgjorde ett allvarligt missförhållande.

Praktiska Utbildning AB har den 12 september 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har inom ramen för nu aktuell uppföljning genomfört digitala intervjuer med personal i elevhälsan och apl-samordnare den 14 oktober 2025. Vid verksamhetsbesök den 22 oktober 2025 har elever, lärare och rektor intervjuats. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, så som förteckning över elevernas apl-platser och beslut om vilka hela eller delar av kurser som förlagts till arbetsplatserna. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen tar i detta ärende ställning till om Praktiska Utbildning AB följt föreläggandet samt om påtalade brister gällande arbetsplatsförlagt lärande avhjälpes.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redovisar först de brister som myndigheten konstaterade i sitt tidigare beslut, därefter redogörs för de omständigheter som kommit fram i aktuell uppföljning och som ligger till grund för myndighetens bedömning, tillämpliga bestämmelser och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i ärendet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i det tidigare beslutet att det fanns omfattande och allvarliga brister i huvudmannens arbete med apl. Utredningen visade att huvudmannen inte tog ansvar för att skaffa apl-platser till alla elever på el- och energiprogrammet samt industritekniska programmet och att ett stort antal elever vid dessa program saknade apl-plats.

Huvudmannen förelades att se till att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet så att det inför höstterminen 2025 fanns platser i en omfattning som motsvarade det antal elever som antagits och börjat på el- och energiprogrammet samt industritekniska programmet läsåret 2025/26. I föreläggandet angavs att huvudmannen skulle träffa överenskommelser om arbetsplatsförlagt lärande med arbetsgivare.

Huvudmannen förelades även att se till att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet till de elever på el- och energiprogrammet och industritekniska programmet som läsåret 2025/26 går i år 2 och år 3 och som ska ha arbetsplatsförlagt lärande. Vidare skulle rektor, efter samråd med aktuell arbetsplats, fatta beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska förläggas till dessa arbetsplatser samt hur det arbetsplatsförlagda lärandet ska fördelas över de terminer som kvarstår i elevernas utbildning, så att kraven på minst 15 veckor arbetsplatsförlagt lärande, eller mer än hälften av utbildningen för elever som går utbildningen som lärling, uppfylls.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Apl-platser till elever som antagits till år 1

Huvudmannen uppger i redovisningen av vidtagna åtgärder i huvudsak följande. Från och med läsåret 2025/26 kommer eleverna på el- och energiprogrammet och industritekniska programmet att antas till yrkesprogram med 15 veckor apl och de kommer ha apl först från och med år 2.¹ Eleverna kommer genomföra fem veckor apl år 2 och tio veckor apl år 3. Apl-perioderna för elever i år 2 och år 3 kommer vara förlagda till olika veckor under terminerna, i syfte att möjliggöra för företag att ta emot elever i både år 2 och år 3 under samma läsår. Elever som antagits till el- och energiprogrammet och industritekniska programmet höstterminen år 2025 kommer ha sin första apl-period under höstterminen år 2026.

Huvudmannen har även gett in en förteckning över de elever som börjat vid de aktuella programmen höstterminen 2025. Av denna framgår att 48 elever antagits till el- och energiprogrammet och att 9 elever antagits till industritekniska programmet. Rektor uppger dock i intervju att det skett vissa förändringar och att det för närvarande är 44 elever inskrivna på el- och energiprogrammet.

Huvudmannen uppger vidare att det inte har varit möjligt att redan nu ingå skriftliga och formella överenskommelser med arbetsgivare om apl-platser för elever som antagits till år 1, eftersom dessa elever ska påbörja sin apl först under höstterminen 2026. I stället har skolan tillsammans med det lokala programrådet under maj månad identifierat en mer långsiktigt hållbar modell för att säkerställa apl-platser. Enligt huvudmannen är skolan, representanter från branscherna och branschorganisationerna av uppfattningen att det är mer verkningsfullt att bygga stabila och återkommande samarbeten med arbetsplatser för att skapa en struktur där företag kontinuerligt är villiga att ta emot nya elever på apl. Såväl rektor som apl-samordnare och lärare bekräftar i intervjuer att det är svårt för företag att ge definitiva besked om apl-platser långt i förväg, bland annat eftersom företagens möjlighet att ta emot elever är beroende av vilka framtida projekt företagen får in.

Vidare uppger huvudmannen att skolan arbetar intensivt och systematiskt med att etablera kontakter med företag för att säkra apl-platser till eleverna som antagits till utbildningen den här terminen. I samband med att skolan har haft kontakt med företag om innevarande läsårs apl-perioder för elever i år 2 och 3, har företagen även fått besvara en fråga om de kan tänka sig att ta emot en elev på apl under läsåret 2026/2027. Arbetsplatsernas enkätsvar har sammanställts i ett dokument (härefter benämnt

¹ Skolinspektionen har därför inte intervjuat elever som går år 1 på de aktuella programmen.

”företagsbanken”), som har getts in till Skolinspektionen. Det framgår av företagsbanken vilket program som respektive företag är knutet till samt hur många elever i år 2 och år 3 som innevarande läsår har en apl-plats på respektive företag. I företagsbanken anges också svar från respektive arbetsplats på frågan om de kan tänka sig att ta emot elever på apl även läsåret 2026/27. Antalet positiva svar på denna fråga motsvarar totalt 47 apl-platser (på 33 olika företag) för el- och energiprogrammet och 6 platser (på 3 olika företag) för industritekniska programmet.²

I redovisningen uppges vidare att huvudmannen, som en del i skolans arbete med apl-anskaffning, även har tillsatt extra resurser i ett så kallat anskaffningsteam. I anskaffningsteamet ingår ett antal apl-samordnare vars främsta uppgift är att vara ett stöd i arbetet med anskaffning av apl-platser. Apl-samordnarna uppges i intervju att de kontaktar företag i syfte att anskaffa apl-platser och att de då också frågar företagen om de kan tänka sig att ta emot en elev även för läsåret 2026/2027. Därefter rapporteras svaren till skolan som sedan sammanställer detta i företagsbanken.

I intervju uppges apl-samordnare, lärare och rektor att arbetet med företagsbanken är ständigt pågående samt att det kontinuerligt tillkommer nya företag. Rektor säger att det tillkommit 18 nya företag sedan företagsbanken skickades in till Skolinspektionen. Apl-samordnare, lärare och rektor uppges dock att det till viss del är svårt att bedöma hur många apl-platser företagens positiva svar motsvarar. Lärare uppges att avsikten är att de platser som redan är etablerade ska användas till de elever som påbörjat utbildningen läsåret 2025/26, när de ska ha apl i år 2, vilket blir höstterminen 2026. Lärare uppges vidare att då eleverna i år 2 och 3 genomför apl under olika tidsperioder kan samma apl-platser användas till elever i både år 2 och 3. Det innebär att ett behov av apl-platser för totalt 40 elever i år 2 och 3 kan täckas av 20 apl-platser hos företagen. Såväl rektor som lärare uppges i intervju att de bedömer att det kommer att finnas apl-platser i en omfattning som motsvarar det antal elever som höstterminen 2025 antagits till både el- och energiprogrammet och industritekniska programmet.

Apl-platser för elever i år 2 och 3

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning över respektive elevs apl-plats. En uppdaterad förteckning har därefter getts in. Av förteckningen framgår vilka elever som har eller har haft en apl-plats under innevarande läsår.

Skolinspektionen har utgått ifrån att företagen kan erbjuda lika många platser som för närvarande finns för elever i år 2 och 3.

El- och energiprogrammet, år 2

Samtliga intervjuade elever uppger att de ser en stor förbättring gällande skolans arbete med att anskaffa apl-platser samt att nästan alla elever i år 3 haft en apl-plats under höstterminen. Elever i år 2 berättar dock att vissa elever saknar apl-plats inför höstens apl-period som ska starta vecka 45 och att de inte vet vad detta beror på.

Apl-samordnare och lärare uppger i intervju att antalet tillgängliga apl-platser överstiger antalet elever som går i år 2 och att huvudorsaken till att vissa elevers apl-platser ännu inte är fastställda är att matchningen av befintliga apl-platser mot eleverna inte är klar. Enligt lärare, rektor och apl-samordnare behöver de i matchningen ta hänsyn till geografiskt avstånd till apl-platserna samt elevernas kunskapsnivå och lämplighet i förhållande till de specifika arbetsplatserna. Både lärare och personal i elevhälsan säger också att det beträffande vissa elever finns särskilda utmaningar med att hitta lämpliga apl-platser, på grund av exempelvis hög frånvaro och individuellt stödbehov.

Rektor uppger i intervju att det tillkommit apl-platser även efter att den uppdaterade förteckningen gavs in och att det för närvarande är sju elever som saknar apl-plats. Såväl rektor som lärare är av uppfattningen att samtliga elever kommer att kunna påbörja sin apl under hösten 2025 som planerat. Lärarna säger att de extra resurser som huvudmannen tillsatt i form av apl-samordnare för anskaffning av apl-platser varit effektiva och helt avgörande för att anskaffa tillräckligt med apl-platser.

På frågor från Skolinspektionen om de elever som saknar apl-plats enligt förteckningen, redogör rektor för de individuella förklaringar som finns för respektive elev. Rektor uppger exempelvis att några av eleverna har hög frånvaro med pågående frånvaroutredningar, en elev är avstängd och en annan elev är inte motiverad att göra praktik inom el-branschen. Rektor uppger även att skolan anordnar en form av anpassad apl för några av dessa elever. Det innebär att eleven genomför en mer begränsad del av det centrala innehållet på sin apl-plats. Rektor förklarar vidare att för det fall man skulle misslyckas med att matcha någon av eleverna i år 2 mot en apl-plats är det möjligt att förlägga 18 veckor apl för dessa elever i år 3. Detta är en lösning som man gjort för de elever som nu går i år 3 och som saknade en apl-plats i år 2.

El- och energiprogrammet, år 3

Gällande eleverna i år 3 uppger rektor, apl-samordnare och lärare samstämmigt att de elever som bedömts kunna genomföra apl också har erbjudits en apl-plats. Enligt rektor och lärare har majoriteten av eleverna varit ute på apl under höstterminens apl-period. De som inte varit ute på

apl har haft motsvarande undervisning i skolans verkstad. Av den uppdaterade apl-förteckningen framgår att ett fåtal elever inte haft någon apl-plats under höstterminen samt saknar apl-plats inför vårens apl-period. Avseende dessa elever har rektor och lärare redogjort för individuella förklaringar så som pågående frånvaroutredningar och personliga skäl.

Industri tekniska programmet, år 2 och 3

Samtliga elever utom en uppger i intervju att de har en apl-plats. Eleven som saknar apl-plats uppger att det endast kvarstår någon slutlig kontroll innan platsen är helt bekräftad. Eleverna berättar samstämmigt att de ser en stor förbättring gällande skolans arbete med apl-anskaffning och uppger att det är uppenbart att apl-samordnarnas arbete med detta gett resultat.

Enligt den uppdaterade apl-förteckningen finns det fyra elever i år 2 som saknar apl-plats. Gällande dessa elever berättar lärarna att det endast kvarstår slutlig dokumentation och verifiering för att bekräfta platserna. Lärarna bedömer att eleverna sannolikt kommer att kunna gå ut på apl som planerat vecka 45 men om det blir nödvändigt kan apl-perioden skjutas fram någon vecka.

Gällande eleverna i år 3 framgår av den uppdaterade apl-förteckningen att samtliga elever har haft apl-plats under höstterminen.

Beslut om förläggning av kurser till apl

Huvudmannen har inkommit med beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser samt uppgifter om hur apl ska fördelas över de terminer som kvarstår i elevernas utbildning. Huvudmannen har även inkommit med dokumentation avseende samråd som har hållits med arbetsplatserna gällande vilket kursinnehåll som kan förläggas till dessa arbetsplatser.

Rättslig reglering

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 16 § skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande definieras som lärande på ett program som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska i stället genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Omfattningen ska då räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för

utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).³

Skolinspektionens bedömning

Apl-platser

Utredningen visar att huvudmannen har vidtagit ett flertal åtgärder för att säkerställa apl-platser till alla elever på el- och energiprogrammet och industritekniska programmet; såväl till de elever som har antagits till programmen höstterminen 2025, som till eleverna som innevarande läsår går i år 2 och 3.

Vad gäller apl-platser till eleverna i år 2 och 3 på el- och energiprogrammet och det industritekniska programmet framkommer visserligen i ärendet att det vid tidpunkten för Skolinspektionens verksamhetsbesök fanns ett antal elever som ännu inte hade fått en apl-plats. Av utredningen framgår emellertid att det finns ett tillräckligt antal apl-platser samt att det för flera av eleverna som saknade apl-plats endast återstod visst arbete med att matcha eleven mot lämplig arbetsplats eller upprätta dokumentation. Det framgår också att flertalet elever härfter fått en apl-plats. Beträffande de elever som fortfarande saknar apl-plats visar utredningen att det finns individuella förklaringar som exempelvis frånvaroproblematik och behov av stödinsatser. Utredningen visar också att det avseende dessa elever finns pågående insatser som exempelvis frånvaroutredningar och utredningar om särskilt stöd. Skolan arbetar också aktivt med att ordna anpassade apl-platser för dessa elever.

Vad gäller apl-platser till elever som antagits till programmen höstterminen 2025 visar utredningen att befintliga apl-platser (där elever i år 2 och 3 nu har apl) ska användas till dessa elever när de ska ha apl höstterminen 2026. Vidare framgår att huvudmannen numera har organiserat apl på så sätt att eleverna i år 2 och 3 inte har apl samtidigt, vilket innebär att en och samma apl-plats kan användas till elever i både år 2 och 3 samma läsår. Som framgår ovan visar utredningen att det finns ett tillräckligt antal apl-platser för nuvarande elever i år 2 och 3. Vidare framgår att ett stort antal företag gett positiva svar avseende möjligheten att erbjuda apl-platser till hösten 2026 och det framkommer att det kontinuerligt tillkommer positiva svar från ytterligare företag som kontaktas av skolan.

³ Bestämmelsen i 4 kap. 12 § gymnasieförordningen har ny lydelse från den 1 januari 2023 genom förordning 2022:1105. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas höstterminen 2023. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före höstterminen 2023.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa apl-platser både för elever som antagits till programmen höstterminen 2025 och för elever som innevarande läsår går i år 2 och 3 samt att bristerna är avhjälpna.

Beslut om förläggning av kurs till apl

Av underlag som har getts in i ärendet framgår vidare att huvudmannen beträffande elever i år 2 och 3 på el-och energiprogrammet och det industritekniska programmet har fattat beslut om vilka hela eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatserna och hur det arbetsplatsförlagda lärandet ska fördelas över de terminer som kvarstår av utbildningen. Dokumentation över samråd med arbetsplatser har också getts in.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder samt att bristen är avhjälpd även i denna del.

X Sofie Lindén

Beslutsfattare
Signerat av: Sofie Lindén

X Ida Sköld Aliefendic

Föredragande
Signerat av: Ida Sköld Aliefendic

I ärendets slutliga handläggning har även regionjurist Maria Nyman samt utredarna Hanna Lindvall och Mia Lorentz medverkat.